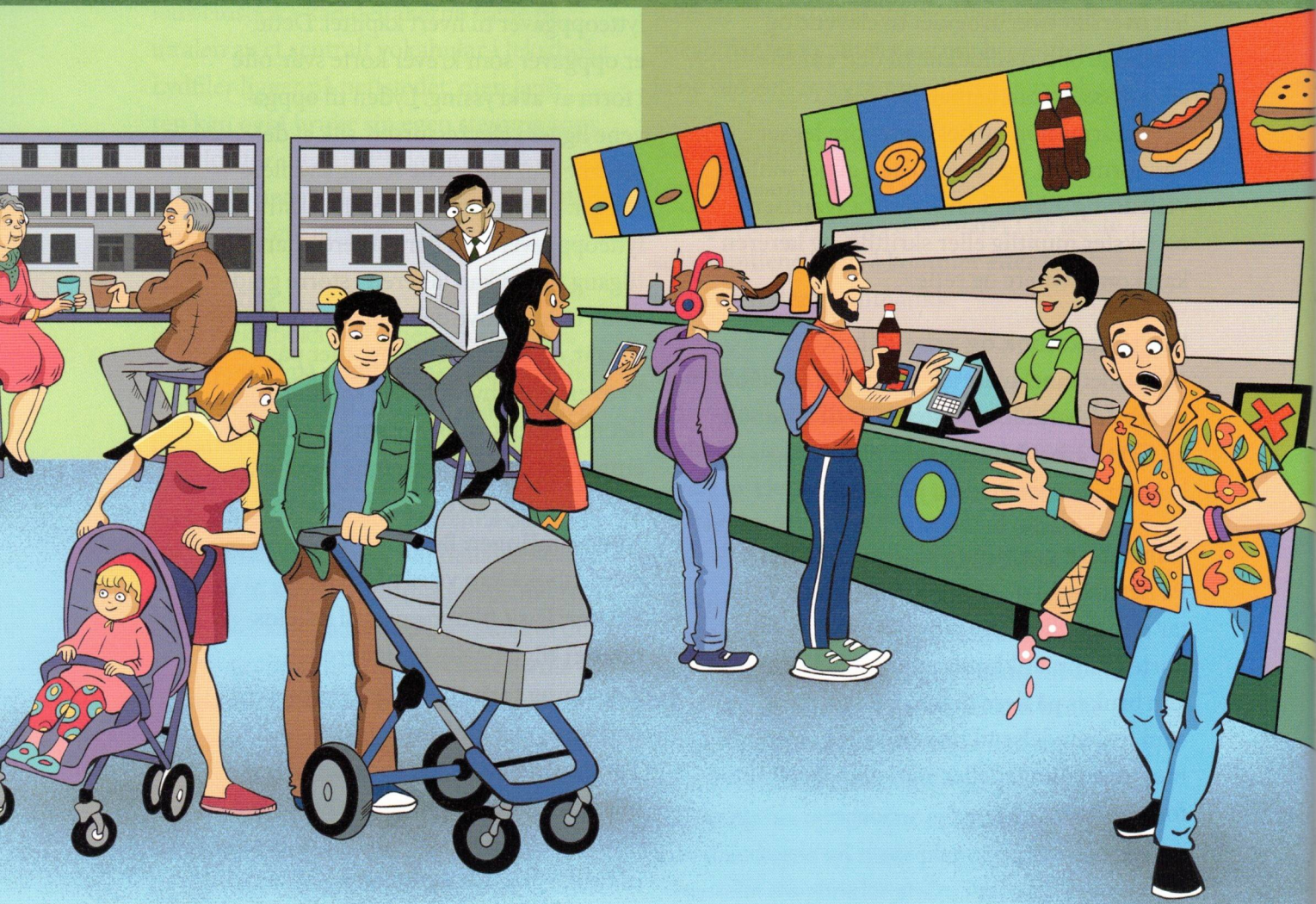

1 DRØMMER OG PLANER

A

Ord og uttrykk

1 Hva ser dere?

- ▶ Hva ser dere på bildet? Hva gjør personene?
- ▶ Hva sier de til hverandre? Lag gjerne en samtale mellom to av dem.

2 Spørreord

hva – hvor – hvem – hvorfor – hvilke – hvordan – når

_____ går det?	Bra.
_____ skal du gjøre i dag?	Jobbe, som vanlig.
_____ jobber du?	På Holdeplassen.
_____ er Holdeplassen?	Det er en kiosk.
_____ ligger den?	I sentrum.
_____ åpner kiosken?	Klokka ni.
_____ jobber du sammen med?	Jeg jobber alene.
_____ lenge har du jobbet der?	I fire år.
_____ går du på kurs?	Jeg må lære de nye skattereglene.
_____ planer har du?	Jeg vil lage en kafé.
_____ vil du gjøre det?	Jeg vil utvide kiosken.

3 Spør og fortell

Sett sammen ordene til setninger og spør hverandre.

alltid – her – Har – bodd – du

A: _____ ?

Nei – mange – steder – forskjellige – i landet – har – jeg – bodd

B: _____ , _____ .

med – nå – Hva – du – jobber

A: _____ ?

i sentrum – Steinvik – Jeg – av – en – driver – kiosk

B: _____ .

det – å starte – for – selv – vanskelig – seg – Er

A: _____ ?

Ja - nytt - som - mye - er - jeg - det - kunne - må

B: _____ , _____ .

for - du - framtida - Har - planer - noen

A: _____ ?

å utvide - lage - kafé - kiosken - en - Jeg - til - lyst - har - og

B: _____ .

4 Vokabular

Finn ord og uttrykk i teksten om Gunnar som betyr omtrent det samme som uttrykkene til venstre.

kelner	Hun har fått jobb som _____ .
er leder for	Er det du som _____ denne restauranten?
stoppested	Jeg skal av på neste _____ .
like ved	Hun bor _____ skolen.
kommer	Jeg _____ innom i morgen, hvis du er hjemme.
gøy	Synes du dette er _____ ?
med glede	Jeg vil _____ møte deg i morgen, hvis du kan.
gjøre større	Er det mulig å _____ dette rommet litt?

5 Finn på nettet

Avisteksten på side 15 i tekstboka gir råd til folk som vil starte for seg selv. Kan dere finne flere råd på nettet? Hvor fant dere de beste rådene? Fortell.

SARA ER STUDENT

JA - JO

Vi svarer med **jo** i stedet for **ja** når vi lager spørsmål med *ikke* og *aldri*.

6 Ja – jo

a) Muntlig. Svar med: *Ja, det gjør jeg.* Eller: *Jo, det gjør jeg.*

Kommer du? Drar du ofte hit? Bor du hjemme fremdeles?
Studerer du ikke? Drømmer du aldri? Drikker du ikke kaffe?

b) Sett inn: *Ja, Jo* eller *Nei*

Er du sliten? _____, det er jeg.
Vil du ikke ha litt mat? _____, gjerne.
Vil du ikke ha litt mat? _____ takk, nå er jeg mett.
Slapper du aldri av? _____, noen ganger.
Fryser du? _____, det gjør jeg.
Jakka er ikke særlig varm. _____, det er den ikke.
Kan du ikke komme i kveld? _____, det kan jeg.
Kan du ikke komme i kveld? _____, det er ikke mulig.
Denne leiligheten er ikke så dyr. _____, det er den ikke.

7 Vokabular

Sett inn ordene som mangler. Prøv først uten å se i tekstboka.

Sara kom som _____

til Norge da hun var liten.

Nå er hun 23 år, og hun _____

farmasi.

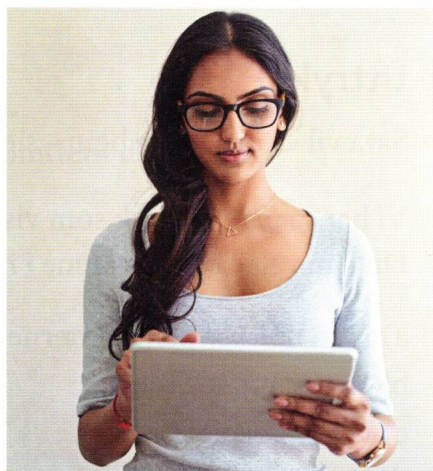
Det er mye å gjøre, og snart har hun _____.

Sara bor hjemme, og foreldrene _____ godt på henne.

Faren vil _____ at hun skal bo hjemme til hun _____ seg.

Når hun er ferdig med studiene, har hun _____ til å reise.

_____ hennes er å jobbe i en internasjonal _____.

8 Hvilke verb passer her?

bo – drømmer – flytte – gleder – husker – hører – liker – minner – tenker

Kjære Markus

Jeg er så glad i deg!

Det er ingen jeg _____ så godt som deg.

Jeg _____ hvert øyeblikk vi hadde sammen.

Jeg _____ på deg hver dag,

og jeg _____ om deg om natta.

Nå _____ jeg på musikk,

og musikken _____ meg om deg.

Skal vi ikke _____ sammen?

Jeg vil ikke _____ alene mer.

Jeg _____ meg til å treffe deg igjen.

Kyss og klem fra Katinka

9 Uttrykk

Sara vil «stå på egne bein», sier hun. Hva mener hun med det?

Vi har mange uttrykk som viser til kroppen. Hva betyr uttrykkene under?
Du kan velge blant svarene i rammen under.

a) Hun trækker dem på tærne.	e) Hun holder hodet kaldt.
b) Hun får kalde føtter.	f) Hun har øyne i nakken.
c) Hun har spisse albuer.	g) Hun har hjertet i halsen.
d) Hun henger med hodet.	

Hun er redd.

Hun er lei seg.

Hun fornærmer noen.

Hun ser eller observerer alt.

Hun angrer eller blir redd for konsekvensene.

Hun tenker klart og blir ikke nervøs.

Hun gjør karriere uten å ta hensyn til andre.

Har du hørt flere uttrykk som viser til kroppen?

VERDENS BESTE BONUSMOR

10 Småord

Sett inn ordene på riktig plass.

for – hos – i – innom – på – til – til

Tove er _____ vei hjem, men stikker _____ Gunnar i kiosken.

Hun har ikke hatt tid _____ å spise lunsj.

Tove er bonusmor _____ en tenåringsdatter.

Dattera kommer _____ kveld.

Hun bor _____ Tove og samboeren annenhver uke.

Det er hun og samboeren glad _____.

11 Hva betyr det?

Hva er en samboer?

Hva er ei bonusmor?

Hva er en tenåring?

Hva er en ambisiøs plan?

Lag setninger med to av ordene.

WASIM ER BUSSJÅFØR

12 Parsetninger

Sett inn ord fra teksten, slik at setningene betyr omtrent det samme.

Liker du deg her?

_____ du her?

Når fikk du lyst til å begynne for deg selv?

Når fikk du lyst til å _____ for deg selv?

Den første tida syntes jeg alt var vanskelig.

_____ syntes jeg alt var vanskelig.

Jeg hadde hjemmekontor og passet to barn på samme tid.

Jeg hadde hjemmekontor _____ som jeg passet to barn.

Den økonomiske situasjonen forandret seg heldigvis ikke.

Den økonomiske situasjonen var heldigvis _____.

Har du gjort alt papirarbeidet nå?

Er du _____ med alt papirarbeidet nå?

13 Ord i setninger

Velg ut 10 ord eller uttrykk i kapittel 1 og bruk dem i nye setninger.

B

Les og forstå

Vi er en nøytral og uavhengig medisinsk hjelpeorganisasjon. Vi gir gratis hjelp til dem som trenger det mest – uansett hvem, uansett hvor, uansett hvorfor. Vi er en global organisasjon med over 40 000 ansatte, og vi har prosjekter i over 70 land.

Vi er økonomisk uavhengige. Det betyr at vi ikke tar imot statlige midler, verken fra Norge eller andre land. 95 % av inntektene våre kommer fra private givere.

Det gir oss mulighet til å handle raskt for å redde liv. Vi kan dra dit behovene er størst. Vi er ikke avhengig av hva forskjellige stater ønsker å prioritere.

(Fra: legerutengrenser.no)

14 Leger uten grenser

a) Les og svar på spørsmålene.

Hvor arbeider *Leger uten grenser*?

Hvem kan få hjelp av organisasjonen?

Hvor mye må folk betale for hjelpen?

Hvordan er organisasjonen finansiert?

Hvilke fordeler har en slik finansiering?

b) Hva betyr uttrykkene?

å være nøytral

en global organisasjon

statlige midler

en privat giver

VERB: UTTRYKK FOR NÅTID OG FORTID

Presens uttrykker vanligvis nåtid:

Gunnar **bor** i Steinvik nå. Her **driver** han en stor kiosk.

Preteritum bruker vi om noe som skjedde på et bestemt tidspunkt eller i en bestemt periode i fortida:

De **dro** hjem for fem minutter siden. Hun **bodde** i Iran da hun var liten.

Det kan være kort tid siden (*for fem minutter siden*) eller lang tid siden (*da hun var liten*).

Presens perfektum bruker vi

- om en handling som skjedde på et ubestemt tidspunkt i fortida, men som har betydning nå:

Jeg har spist. (= Jeg er mett nå.)

- om noe som begynte i fortida og fremdeles varer:

Gunnar **har bodd** i Steinvik i tre år. (= og han bor der fremdeles).

Når **presens perfektum** forteller om noe som fremdeles varer, bruker vi vanligvis et adverb som forteller om ei tid som går helt fram til nåtida:

Denne uka har det vært mye å gjøre. (= helt fram til nå)

Jeg har jobbet her **i noen dager nå**.

15 Presens eller presens perfektum?

bor – har bodd	Sara _____ i Steinvik.
	Hun _____ der siden hun var åtte år.
er – har vært	Tove _____ samboer med Lasse.
	De _____ samboere i flere år.
jobber – har jobbet	Jeg _____ i denne bedriften lenge.
	Nå _____ jeg med økonomi.
studerer – har studert	Hva _____ du?
	Nå _____ jeg _____ farmasi i tre år.

16 Preteritum eller presens perfektum?

- bodde – har bodd Jeg _____ i mange land.
For to år siden _____ jeg i Hellas.
- var – har vært Hun _____ både sjåfør og vaskehjelp.
I Eritrea _____ hun lærer.
- jobbet – har jobbet Han _____ som ingeniør da han bodde i Syria.
De _____ i fem timer nå, men de er
ennå ikke ferdige.
- studerte – har studert Jeg _____ mange språk.
Da jeg bodde i Italia, _____ jeg italiensk.

17 Sett inn verbet i riktig form

være – er – var – har vært

- Erik _____ arbeidsledig i to år nå.
Tidligere _____ han ansatt i en skobutikk.
Han synes det er leit å _____ arbeidsledig.
Han _____ interessert i å få en jobb.

lære – lærer – lærte – har lært

- For to år siden bodde jeg i Brasil. Da _____ jeg portugisisk.
Nå går jeg på norskkurs. Der _____ jeg å skrive og snakke norsk.
Jeg _____ mye de siste ukene.
Jeg liker å _____ nye språk.

vaske – vasker – vasket – har vasket

- Mia: Ta av deg skoene! Ser du ikke at jeg _____ gulvet?
Erik: Unnskyld, det så jeg ikke. Når _____ du det?
Mia: Jeg _____ det i dag tidlig, før jeg gikk på jobb.
Erik: Du er virkelig glad i å _____!
Mia: Egentlig ikke, men du _____ jo aldri.
Erik: Det er feil. Jeg _____ kjøkkenet forrige lørdag.

UTTRYKK FOR FRAMTID

Skal + infinitiv kan vi bruke når noe er bestemt eller planlagt:

Hun **skal begynne** å jobbe om ei uke. Jeg **skal flytte** til Tyskland snart.

Kommer til å kan vi bruke når vi forteller om noe som vi tror eller regner med vil skje:

Det **kommer til å gå** bra. De **kommer til å like seg** der.

Vi kan også bruke **vil** om handlinger vi tror vil skje, men uten at de er bestemt eller planlagt av noen: Det **vil** bli varmere i framtida.

Presens kan vi bruke ved verb som forteller om forandring eller bevegelse:

Bussen **kommer** om en time. Det **blir** varmere i morgen.

18 Framtid

a) Sett inn riktig form av verbet til venstre. Noen steder er det flere muligheter.

flytte A: Til sommeren _____ jeg _____ til byen.

savne B: Jeg _____ deg.

få A: Du _____ sikkert _____ nye venner.

bli, dra B: Nei, det _____ stille her når du _____.

komme A: Jeg _____ på besøk til deg i jula.

bli B: Flott! Da _____ jeg glad.

b) Fyll ut med verb som uttrykker framtid.

Jeg _____ førerprøven til høsten.

Det _____ vanskelig,

men jeg _____ teori i hele sommer.

Jeg _____ skuffet hvis jeg ikke klarer det.

Jeg håper det _____ bra.

HVORDAN SIER VI DET?

Slik kan vi uttrykke planer og ønsker for **framtida**:

Hva **har du tenkt** å gjøre?

Jeg vil gjerne arbeide i en barnehage.

Jeg har tenkt å lære norsk først.

Jeg vil helst jobbe deltid.

Jeg kommer til å reise litt.

Jeg ønsker å jobbe for meg selv.

Jeg skal begynne å studere.

Jeg håper å bli ferdig til neste år.

Jeg har lyst til å jobbe med data.

Jeg drømmer om å bli advokat.

19 Uttrykk for planer

Fyll ut med: (til) (å) besøke dem neste sommer

Jeg har tenkt _____.

Jeg kommer _____.

Jeg har lyst _____.

Jeg vil gjerne _____.

Jeg håper _____.

Jeg skal _____.

Jeg vil helst _____.

HELSETNINGER

En helsetning er en selvstendig setning. Den begynner med stor bokstav og avsluttes med punktum (.), spørsmålstegn (?) eller utropstegn (!):
Jeg kommer snart. Kommer du snart? Kom!

En fortellende helsetning begynner ofte med et subjekt (setning A), et adverbial (setning B) eller en leddsetning (setning C).
Verbalet kommer på plass 2.

Fortellende helsetning				
	1	2		
		Verbal		
A	Jeg	bor	i Bergen.	
B	Til neste år	skal	jeg	flytte til Oslo.
C	Da jeg var ung,	bodde	jeg	i Tromsø.

20 Pararbeid

Gjenta setningene, men begynn med ordene i kursiv.

Hun begynte på jobben *på mandag*.

På mandag begynte hun på jobben.

De flyttet til Stavanger *i 2010*.

I 2010 flyttet de til Stavanger.

Jeg skal bare sove og lese *i helga*.

I helga skal jeg bare sove og lese.

Folk sto og ventet *på holdeplassen*.

På holdeplassen sto folk og ventet.

Hun bodde helt alene *i det gamle huset*.

I det gamle huset bodde hun helt alene.

Vi skal besøke dem *når vi får tid*.

Når vi får tid, skal vi besøke dem.

De kommer *hvis det blir pent vær*.

Hvis det blir pent vær, kommer de.

21 Fortsett setningene

For fire år siden _____.

I går _____.

Når jeg kommer hjem, _____.

Om to måneder _____.

I nærheten mitt _____.

SETNINGSADVERB

Setningsadverb som **ikke**, **alltid**, **aldri** kommer etter første del av verbalet:

Fortellende helsetning

I dag	skal	de	ikke	kjøpe	mat.
Vi	har		alltid	bodd	her.
De	kommer		aldri		hit.

22 Sett inn *aldri*

Sett inn *aldri* på riktig plass og les setningene for hverandre.

Spør du om lov?

Dette må du fortelle dem.

Blir de sint på deg?

Derfor vil jeg snakke med deg.

Hvorfor blir du med dem ut?

Det er for sent å angre.

Hvorfor sier du det du mener?

I fritida snakker de med hverandre.

23 Ordstilling

Sett inn ordene i riktig rekkefølge.

a) de – vil – ikke – flytte

De liker seg her, og derfor _____.

Hvorfor _____?

Så lenge barna er små, _____.

_____ sammen med deg?

Nei, dessverre _____ sammen med meg.

b) han – har – aldri – besøkt

_____ søstera si?

Nei, _____ henne.

Hvorfor _____ henne?

De er uvenner, og derfor _____ henne.

24 Ordstilling

Sett inn verb og subjekt på riktig plass. Husk riktig form av verbet.

- Wasim – komme _____ til Norge fra Syria for seks år siden.
- det – være I begynnelsen _____ vanskelig å få jobb,
han – være men i dag _____ bussjåfør.
- han – jobbe I Syria _____ som kjøkkenmontør.
- han – ha Der _____ et eget firma.
- Da han kom til Norge,
- han – ta _____ et kurs for å ta førerkort for buss.
- Wasim – være _____ glad i jobben sin i Norge.
- han – ha Nå _____ fast jobb og stabil inntekt,
han – være og det _____ takknemlig for.

25 Finn feilen

I hver av setningene under er det én grammatisk feil. Finn feilen. Forklar hverandre hvorfor det er feil. Hvordan er den riktige setningen?

**Han bor her i to år.*

**Da jeg gikk ut, det begynte å snø.*

**Du skal bli syk hvis du ikke tar på deg lue.*

**I dag hun kom for sent.*

D

Uttale)))

26 Gjenta ordene og setningene)))

_ betyr at stavelsen har trykk, og at vokalen er lang.

. betyr at stavelsen har trykk, og at vokalen er kort.

farmasøyt Hun skal bli farmasøyt.

servitør Han har jobbet som servitør.

apotek Hun vil jobbe på et apotek.

ambisiøs

profesjonell

engasjement

Det er en ambisiøs plan.

Hun vil bli profesjonell.

Engasjementet er stort.

E

Muntlig

27 Drømmer og planer

Hva snakker personene på bildet om? Hvilke drømmer og planer har de? Hvilke drømmer og planer har dere for framtida? Dere kan hente uttrykk i rammen *Hvordan sier vi det?* på side 18 her i arbeidsboka.

28 En samtale

Hvilke ønsker og planer har Gunnar, Sara og Tove? Les om dem i kapittel 1 i tekstboka og fordel roller. Én av dere er Gunnar, én er Sara og én er Tove.

29 Ord fra teksten

Skriv ned 5 ord eller uttrykk fra kapittel 1 som du synes det er viktig å huske. Fortell hverandre hva ordene betyr, og hvordan de brukes.

30 Presenter i klassen

Fortell om hjemlandet ditt eller et land du kjenner godt. Velg ut ett eller noen få momenter som du har lyst til å formidle til resten av klassen.

Her er noen forslag:

beliggenhet natur klima språk og folk kjente steder

Du kan skrive ned stikkord, men fortell uten å lese høyt fra et manus. Snakk rolig og hold øyekontakt med de andre i gruppa. Da blir formidlingen din mer personlig og lettere for andre å følge med på. Bruk gjerne PowerPoint eller andre hjelpemidler. Se også rådene på side 6 i tekstboka.

Skriftlig

31 Skriv om bildet

Hva ser du på bildet i oppgave 1 på side 8? Hva gjør personene?

32 En jobb

Fortell om én eller flere jobber du har hatt eller gjerne vil ha.

33 Mine planer

Skriv og fortell om hva du har lyst til å gjøre i framtida.

Lytteoppgaver)))

34 Hvilket yrke har de?)))

Lytt og plasser bokstavene (A, B, C, D, E, F, G, H) sammen med riktig yrke.

___ Elektriker ___ Farmasøyt ___ Forfatter ___ Fotballspiller
___ Frisør ___ Pilot ___ Taxisjåfør ___ Tannlege

35 Hva sier de?)))

Hør på dialogene og sett kryss for riktig svar.

- Person A: ___ Hun er arbeidsledig. ___ Hun har fått ny jobb.
Person B: ___ Han jobber om ettermiddagen. ___ Han jobber om natta.
Person C: ___ Hun vil jobbe på kontor. ___ Hun vil jobbe i barnehage.
Person D: ___ Han jobber på en skole. ___ Han jobber på et bibliotek.
- Person E: Er han født i Norge? ___ Ja ___ Nei
Person F: Vil hun utdanne seg til ingeniør? ___ Ja ___ Nei
Person G: Vil han jobbe i utlandet? ___ Ja ___ Nei
Person H: Han har jobbet i ___ fire uker ___ to uker